

JINDŘICH PETRLÍK

PRÍSPĚVEK K POZNÁNÍ SOUČASNÝCH MORFOGENETICKÝCH PROCESŮ V HORNÍ ČÁSTI POVODÍ SUCHÉHO POTOKA (JZ. ČÁST ČESKÉHO STŘEDOHOŘÍ)

J. Petrlík: *A Contribution to the Knowledge of Present-Day Geomorphic Processes in the Upper Part of the Drainage Basin of the Suchý potok (Dry Creek) in South-West Part of the České středohoří (Central Bohemian Highlands)*. — Sborník ČSGS 90, 1, p. 23—32 (1985). — The georelief segments in the upper part of the drainage basin of the Suchý potok (Dry Creek) are defined on the basis of field mapping (map of land-use and present-day geomorphic processes and computation of the potential water soil erosion). Each segment is characterized by the use of the georelief (I—IV), dominant geomorphic process (1 — 11) and the value of the potential water soil erosion (A — C). Individual georelief segments are evaluated from the point of view of their economic use.

Úvod

V současné době se neustále zvyšuje intenzifikace zemědělské výroby, která se odráží zejména v tzv. hospodářsko-technických úpravách, které mají různý charakter: např. zcelování zemědělských pozemků a zvětšování pastvin (rozorávání mezi a rušení liniové zeleně), změny struktury zemědělské výroby apod. Všechny tyto zásahy mají vliv na současnou krajinu, zvláště na průběh krajinných reliéfových procesů. Jejich prostřednictvím jsou pozměňovány stávající a vznikají nové tvary reliéfu a modelační procesy, které se potom v krajině často projevují negativně.

Na podchycení těchto změn reliéfu v horní části povodí Suchého potoka je zaměřena předkládaná práce. Celá zkoumaná plocha spadá do CHKO České středohoří a hospodářská činnost je omezována statutem této CHKO. Nachází se v katastrech obcí Řisuty, Želkovice, Lahovice v okrese Louny a je obhospodařována Státním statkem Libčeves.

Terénní průzkum byl prováděn průběžně v období od září 1981 do dubna 1982.

Charakteristika oblasti

Horní povodí Suchého potoka (tok III. řádu, vlévá se do Ohře; jz. část Českého středohoří) patří podle členění T. Czudka (2) do Milešovského středohoří.

V jižní polovině území převažují svrchnokřídové slíny a slínovce (Macák F. a kol., 13). Na severu na ně nasedají na povrch vystupující třetihorní sedimenty, hlavně miocenní písky. Vrchy Líska, Libeš, Srbsko a části svahu táhnoucího se na severu směrem k vrchu Ostrý (719 m n. m.) jsou tvořeny třetihorními vyvěřelinami. Z kvartérních pokryvných útvarů převažují pleistocenní deluviální kamenité hlíny a soliflukčně proluviální šterky a kamenito-písčité sedimenty (Holásek O. a kol., 15). Z holocénu jsou zde sesuvy a náplavy vodních toků.

Zkoumané území leží v nadmořských výškách od 320 m n. m. do 610 m n. m. a charakterem relativní výškové členitosti odpovídá ploché hornatině. Svažuje se od severu k jihu. Převažují tu sklony svahů od 4° do 8°.

Horní část povodí Suchého potoka lze podle V. Němečka (8) rozdělit na sz. část v Milešovském středohoří a jz. část náležející do Ranského středohoří (hranici tvoří zhruba silnice Řisuty — Měrunice). České středohoří celkově je strukturní tvar (Němeček V., 8), kde se výrazně projevují sopečné útvary. V Ranském středohoří výrazně vystupují z měkčího a ploššího reliéfu na křídových sedimentech sopečné kupy a kužely — Líska, Libeš. V sz. polovině území převažují pak tvary daleko více podmníněné strukturou třetihorních vulkanických hornin a sedimentů. Výrazně geomorfologicky se také projevují pleistocenní svahoviny. V pleistocénu vznikly mrazovým zvětráváním balvanové pokryvy a ve vrcholové části Libeše vystupující mrazové sruby. V pleistocénu pravděpodobně vznikla většina úpadů a údolních sběrných míst, jejichž vývoj pokračuje v holocénu (Němeček V., 8). Pro holocén Českého středohoří vůbec je však charakteristický výskyt rozsáhlých sesuvů.

Z půdních typů převažují na tomto území rendziny a černozemě (Vlach, Boháč, 18) a z půdních druhů v jz. části jílovité půdy a na zbytku území jílovitohlinité až hlinité (Vlach, Boháč, 18; Typologická mapa, 17).

Jižní polovina horního povodí Suchého potoka patří do oblasti, které se říká „Zahrada Čech“ s převažujícím sadařstvím. Severní, výše položená oblast je převážně využívána pro pastvu ovcí a skotu.

Metodika

Ke zhodnocení vlivu úprav zemědělských pozemků na vývoj reliéfu je třeba poznat morfogenetické procesy na zkoumaném území a zaměřit pozornost na míru jejich dosavadního ovlivnění člověkem. K těmto účelům jsem zhotovil dvě analytické mapy: mapu využití krajiny a mapu potenciální eroze půdy proudící vodou a současných modelačních procesů.

Mapa využití krajiny splňuje požadavky, aby zobrazila: základní typy krajiny, jednotlivé typy zemědělské výroby a minulou skladbu zemědělského využití. Byla tvořena na topické úrovni v měřítku 1 : 5 000 (do téhož měřítka bylo provedeno veškeré terénní mapování a originály ostatních map).

Na základě vypočtených hodnot potenciální eroze podle Stehlíka (9) — vzhledem k měřítku mapy jsem použil čtvercovou síť o straně čtverce 250 m — jsem v další mapě zobrazil areálově její intenzitu. Vycházel jsem přitom z toho, že eroze půdy je brána jako jeden z limitujících

cích geomorfologických faktorů zemědělské výroby. V téže mapě jsou v terénu mapované projevy současných modelačních procesů. Ty jsem doplnil o údaje o sesuvných územích z geologických map F. Macáka a kol. (16) a O. Holáska a kol. (15) ověřené rovněž v terénu.

Na základě zde popsaných analytických map jsem vymezil účelově jednotlivé segmenty reliéfu charakterizované jeho určitým hospodářským využitím, převažujícím a v současné době probíhajícími reliéfovotvorným procesem a určitou hodnotou potenciální eroze půdy proudící vodou.

Typizaci na základě těchto kritérií jsem volil z následujících důvodů: 1. Způsob využití reliéfu krajiny charakterizuje současně míru nynějšího ovlivnění morfogenetických procesů člověkem a zároveň vymezuje základní územní celky s odlišnou hodnotou aktuální eroze (např. pro les předpokládá T. Gerlach odnos za rok 0,000 03 mm, pro pole s okopaninou v horní části svahu 0,9 mm/rok a v dolní části svahu 0,47 mm/rok — Gerlach T., 4); 2. Současné probíhající modelační procesy vyjadřují kromě přírodních dispozic i důsledky hospodářské činnosti člověka, na jejichž základě lze předpokládat následky budoucích hospodářsko-technických úprav; 3. Hodnota potenciální eroze půdy proudící vodou v sobě skrývá základní charakteristiky několika přirozených faktorů (sklonitost, půda, geologický podklad, klima), které ovlivňují současné morfogenetické procesy, a současně limituje jakési hranice možného využití krajiny zemědělstvím.

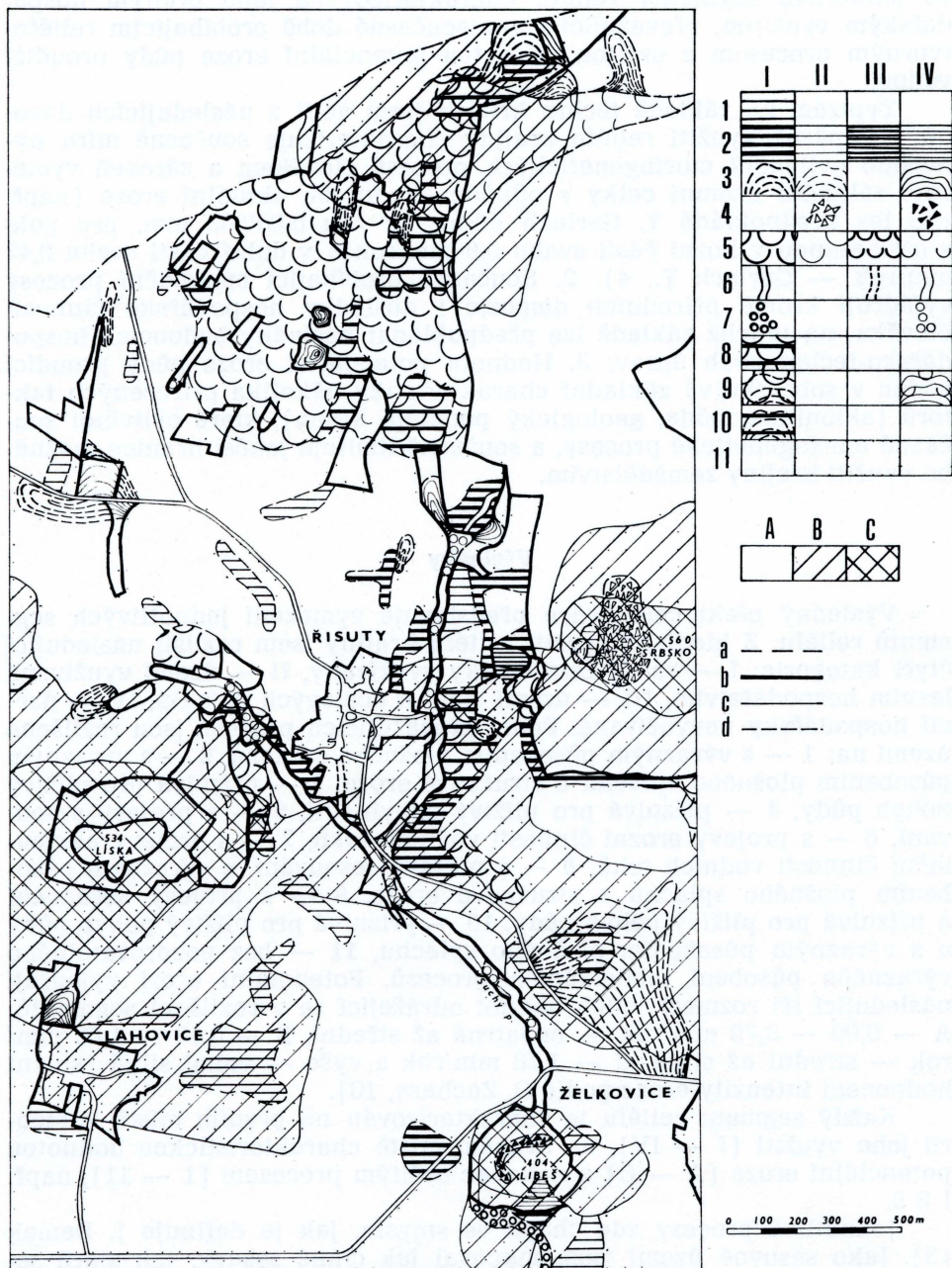
Výsledky

Výsledný efekt celé práce představuje vymezení jednotlivých segmentů reliéfu. Z hlediska využití reliéfu krajiny jsem rozlišil následující čtyři kategorie: I — reliéf zemědělsky využívaný, II — území využívaná lesním hospodářstvím, III — území sídel a účelových objektů, IV — území hospodářsky nevyužívaná. Podle převažujících procesů jsou rozlišena území na: 1 — s výrazným působením plošného splachu, 2 — s výrazným působením plošného splachu a stružkové eroze, 3 — příznivá pro plíživý pohyb půdy, 4 — příznivá pro plíživý pohyb sutí, 5 — s projevy sesouvání, 6 — s projevy erozní činnosti vodních toků, 7 — s projevy akumulací činnosti vodních toků, 8 — s projevy sesouvání, s výrazným působením plošného splachu a stružkové eroze, 9 — s projevy sesouvání a příznivá pro plíživý pohyb půdy, 10 — příznivá pro plíživý pohyb půdy a s výrazným působením plošného splachu, 11 — bez pozorovatelného výrazného působení modelačních procesů. Potenciální erozi vyjadřují následující tři rozmezí jejich hodnot odrážející se v rozlišení segmentů: A — 0,00 — 0,79 mm/rok — nepatrná až střední, B — 0,80 — 1,69 mm/rok — střední až silná, C — 1,70 mm/rok a výše — velmi silná (slovní hodnocení intenzity eroze podle D. Zachara, 10).

Každý segment reliéfu je charakterizován na prvním místě kategorií jeho využití (I — IV), na druhém místě charakteristickou hodnotou potenciální eroze (A — C) a nakonec určitým procesem (1 — 11), např. I B 9.

Jednotlivé procesy zde chápu ve smyslu, jak je definuje J. Demek (3). Jako sesuvné území jsem mapoval jak činné sesuvy, tak stará sesuvná území patrná v terénu výrazně zvládnutým reliéfem a odlišil je na-

vzájem v mapě modelačních procesů. Akumulace materiálu byla bezpečně identifikovatelná pouze liniově v příkopech podél cest a silnic nebo v údolích vodních toků. Proto jsem nevymezoval mimo údolní dna segmenty reliéfu s výraznou akumulací.

Bližší charakteristika jednotlivých segmentů reliéfu je uvedena v tabulkách 1 a 2.

V případě zde vymezených segmentů reliéfu s výrazným působením plošného splachu jde o oblasti, kde intenzita odnosu půdy vysoko převyšuje intenzitu její tvorby. Abych to prokázal, spočítal jsem hodnoty aktuální eroze půdy pro některé čtverce, do kterých zasahuje tento segment reliéfu, podle metodiky K. Zdražila (12), za použití údajů získaných od pracovníků Státního statku Libčeves. Hodnoty takto získané mohou však udávat zkreslenou informaci, protože metodika je vypracována pro velké plochy polí.

Pro sad východně od Libeše vychází hodnota potenciální eroze na ploše postižené plošným splachem 0,61 mm/rok a hodnota aktuální eroze 3,62 mm/rok. Pro pole na jih od Lísky je potenciální eroze sousedních tří čtverců: 0,83 mm/rok, 0,98 mm/rok, 1,33 mm/rok; adekvátní hodnoty aktuální eroze: 6,23 mm/rok, 5,74 mm/rok, 21,35 mm/rok. Zjištěné hodnoty představují velmi vysokou erozi půdy, která jednak převyšuje mocnost vytvořené vrstvy půdy 0,1 mm/rok (Havrlant M. — Buzek L., 5), jednak přípustnou erozi pro daný sklon svahu i typ půdy (Zdražil K., 12).

Dopad hospodářsko-technických úprav na reliéf

Během poválečných let došlo v ČSSR k velkým změnám v zemědělství, hlavně pak ve způsobu hospodaření, což se odrazilo i v reliéfu zemědělské krajiny, jakou je značná část horního povodí Suchého potoka (Lafarová M., 7). Reliéf a morfogenetické procesy byly a jsou ovlivňovány prostřednictvím hospodářsko-technických úprav, což má však i zpětný dopad na zemědělskou výrobu (Buček A. — Ungerma J., 1, Hrádek M., 6). Na sledovaném území se projevil úpravy rušením mezí, křoviných porostů a liniové zeleně, změnami ve skladbě zemědělské výroby a zvětšením plochy obdělávaných pozemků. Nejnověji je realizován projekt rekultivace zanikajících pastvin severně od Řisut, během kterého dochází k odstraňování křovin z ploch pastvin a liniové zeleně rostoucí po vrstevnicích, rozorání pastvin, jejich hnojení a vysetí trávy (Pašek, 14).

Obr. 1. Klasifikace reliéfu na základě hospodářského využití krajiny a současných modelačních procesů (horní část povodí Suchého potoka — jz. část Českého středohoří). Legenda: Segmenty reliéfu: I — na zemědělsky využívaných plochách, II — na území využívaném lesním hospodářstvím, III — na území sídel a účelových objektů, IV — na území hospodářsky nevyužívaném; 1 — s výrazným působením plošného splachu, 2 — s výrazným působením plošného splachu a stružkové eroze, 3 — příznivé pro plíživý pohyb půdy, 4 — příznivé pro plíživý pohyb sutí, 5 — s projevy sesouvání, 6 — s projevy erozní činnosti vodních toků, 7 — s projevy akumuláční činnosti vodních toků, 8 — s projevy sesouvání a s výrazným působením plošného splachu a stružkové eroze, 9 — s projevy sesouvání a příznivé pro plíživý pohyb půdy, 10 — příznivé pro plíživý pohyb půdy a s výrazným působením plošného splachu, 11 — bez pozorovatelného působení modelačních procesů; A — s nepatrnou až střední potenciální erozí (0,00—0,79 mm/rok), B — se střední až silnou potenciální erozí (0,80—1,69 mm/rok), C — s velmi silnou potenciální erozí (1,70 mm/rok a více). Hranice: a — zkoumaného území, b — mezi segmenty reliéfu s různým hospodářským využitím, c — mezi segmenty reliéfu s rozdílnou intenzitou potenciální eroze půdy, d — mezi segmenty reliéfu s rozdílnými převládajícími morfogenetickými procesy.

Tab. 1. Zastoupení jednotlivých segmentů reliéfu a jejich vazba na určitý typ hospodářského využití krajiny

způsob využití reliéfu krajiny	I zemědělské využití	II území využ. lesním hosp.	III území sídel a účel. obj.	IV. hosp. nevyuž. plochy
1 plošný splach	A, B sady, orná půda	—	—	—
2 plošný splach a stružková eroze	A, B, C pol. cesty, pastviny, pole, sady	C staré lomy, lesní cesty	A, B stavební činnost	B, C staré lomy, hliníky, pol. cesty
3 plíživý pohyb půdy	A, B obdělávané sady, louky	A, B, C staré lomy, pramenné mísy	—	A, B pramenné obl., zamokřená místa
4 plíživý pohyb sutí	—	B, C příkré svahy s balvanovými pokryvy	—	C příkré svahy s balvanovými pokryvy
5 sesouvání	A, B, C	B, C	B	A, B, C
6 eroze vodních toků	A, B pastviny, sady	—	A	A, B, C bývalé pastviny
7 akumulace vodních toků	A, B	—	—	A, B
8 sesouvání + plošný splach a stružková eroze	A, B, C pastviny	—	—	—
9 sesouvání + plíživý pohyb půdy	A, B pastviny	—	—	A zatopené staré hliníky
10 plíživý pohyb půdy + ploš. splach	B sady	—	—	—
11 bez výraz. působení modelačních procesů	A, B, C	A, B, C	A, C	A, B, C

A — zastoupeny segmenty reliéfu s nepatrnou až střední potenciální erozí [0,00 — 0,79 mm/rok], B — se střední až silnou potenciální erozí [0,80 — 1,69 mm/rok], C — s velmi silnou potenciální erozí [1,70 mm/rok a více]

Tab. 2. Charakteristika jednotlivých segmentů reliéfu

Segmenty reliéfu	Vazba na určité geografické komponenty	Charakteristické tvary, mikrotvary, jevy
1 s výraz. působením plošného splachu	horní část svahů na orné půdě na křídovém podkladu s hlinitými černozeměmi a rendzinami, sklony 4° — 8°	obnažený půdní substrát respektive geologický podklad půdy
2 s výraz. působením plošného splachu a stružkové eroze	viz 1	erozní rýhy hl. 0,3—0,5 m s náplavovými kužely při úpatí svahu, antropogenní tvary
3 příznivé pro plíživý pohyb půdy	nepropustné horniny, pramenné oblasti, erozní denudační svahy, sklony 2° — 4°	degradační tvary: pram. mísy, svahové úpady, dna starých lomů; akumulační tvary; konvexní často s erozními rýhami, „opilý les“ (sad)
4 příznivé pro plíživý pohyb sutí	příkré svahy vypreparovaných sopečných útvarů s balvanovými pokrývky, sklony 15° — 35° i více	balvanové proudy, sutové hlady při úpatí skalních útvarů, pod vrcholovými skalními sruby
5 s projevy sesouvání	více méně nepropustné horniny (křídové slíny, zpevněné terciérní písky a pleistocenní deluvia), oblasti bohaté na vodu, sklony 5° — 10°	činné: plošné sesuvy, proudové sesuvy; zvlněná stará sesuvná území
6 s erozní činností vodních toků	různé odolné horniny, nevyrovnaná spádová křivka (vodopády a peřeje), charakter svahů údolí	zhloubené meandry, údolní zářezy tvaru „V“ nebo balky, peřeje, vodopády, evorzní tvary (vazba na terciérní písky a křídové slíny), nátrže břehů, náplavové kužely na údolním dně při ústí drobných přítoků
7 s akumulační činností vodních toků	často vazba na segmenty reliéfu s výrazným působením plošného splachu (1) a s výrazným působením plošného splachu a stružkové eroze (2), širší údolní dno, ústí přítoků	výrazná akumulace plavenin a splavenin, erozní rýhy, meandrující vodní tok
8 s projevy sesouv. a s výraz. působ. plošného splachu a stružkové eroze	důsledek rekultivace pastvin, rozorávání mezí, pastva, rušení liniové vegetace a křovinných porostů + viz 5, terciérní písky	zvlněný reliéf starých sesuvů, erozní rýhy hluboké 0,3—0,5 m
9 s projevy sesouvání a příznivé pro plíživý pohyb půdy	zamokřené plochy na starých sesuvech, zatopené staré lomy v sesuvných územích	staré sesuvy + viz 3
10 příznivé pro plíž. pohyb půdy a s výrazným půs. ploš. splachu a struž. eroze	velká část erozní denudačního svahu s obdělávaným sadem na křídových slínech se sklony 4°—8°	„opilý sad“, erozní rýhy, denudace podloží, náplavové kužely
11 bez pozorovatelného výr. působení modelačních procesů	hl. plošší části reliéfu, převážná část lesních porostů, stepi	antropogenní tvary, akumulace materiálu v příkopech podél cest a silnic

Důsledkem dosud provedené části tohoto projektu je modelace reliéfu výrazným působením plošného splachu a stružkové eroze na starém sesuvném území a obnovení sesuvné činnosti v reliéfu se sesouváním. Stalo se tak v důsledku odstranění křovinného patra společně s drnovým porostem a některých liniových křovinných porostů, čímž se všeobecně snížila retenční schopnost postižených ploch a urychlily svahové procesy, k nimž by bez zásahu člověka nemuselo dojít. Výsledným efektem těchto procesů je výrazné negativní ovlivnění reliéfu vzhledem k jeho hospodářskému využití.

Na ostatních částech zemědělské půdy měly výše zmíněné hospodářsko-technické úpravy podobný negativní dopad na reliéf vzhledem k jeho budoucímu hospodářskému využití hlavně na plochách se střední až silnou potenciální erozí půdy proudící vodou.

Aby bylo zamezeno dalším negativním vlivům na průběh morfogenetických procesů (jako negativní jsou chápány vzhledem k možnostem dalšího využití krajiny) doporučuji využít některých možností: 1. Zatravnění sadů a jejich hnojení hnojivou s vyšším obsahem humusu, popřípadě alespoň vytvoření travinných pásů v sadech (Zdražil K., 12); 2. Při zakládání nových sadů důsledně dodržovat jejich řádkování po vrstevnici; 3. Na polích důsledně dodržovat orbu po vrstevnici a na větších pozemcích jako je třeba pole sv. od Lahovic vytvořit rovněž travinné pásy; 4. Na pastvinách zachovat do jisté únosné míry křoviny, ale bezpodmínečně zachovat veškerou liniovou zeleň rostoucí po vrstevnici (vždyť křovinná vegetace zceluje povrchové vrstvy půdy a podloží až do hloubky 3 m, což je jistá ochrana proti sesuvům, které jsou zde velmi časté — Záruba Q., Mencl V., 11) a v rámci výsadby náhradní zeleně požadované v projektu rekultivace starých pastvin správou CHKO České středohoří vytvořit právě takovéto „protisesuvné“ porosty v místech s vyššími sklony svahů. Tyto porosty zvýší i retenční schopnost pastvin a sníží se tak i negativní působení erozních procesů.

Závěry

Nejčastější a nejintenzivnější morfogenetickými procesy, které v současné době utvářejí reliéf horní části povodí Suchého potoka jsou plošný splach, stružková eroze a sesouvání. Je to dáno charakterem klimatu a sklonovými poměry v případě eroze proudící vodou a litologickým složením, sklonovými poměry a hydrologickým režimem v případě sesuvů. Neuváženými zásahy do přirozených poměrů je zde člověk uvolňuje a urychluje ve svůj neprospěch. Člověkem je ovlivněn průběh i ostatních modelačních procesů na daném území. Zřejmě vůbec jím není ovlivněn pouze proces plíživého pohybu sutí.

Nejpestřejší je zastoupení jednotlivých procesů na plochách v současné době zemědělsky využívaných a na plochách neobhospodařovaných. Proč tomu tak je na zemědělském území, je nasnadě — intenzivní působení pastvy ovcí, sadařství — a na nevyužité půdě je tomu tak, protože k procesům přirozeným nebo méně ovlivněným člověkem, které nakonec vlastně brání hospodářskému využití těchto ploch prostřednictvím tvarů jimi vznikajících — plíživý pohyb sutí, erozní činnost vodních toků — přistupují ještě procesy člověkem ovlivněné, urychlené v minulosti. Kvůli změnám reliéru způsobeným těmito procesy byly pak tyto pozem-

ky vyňaty z obhospodařovaných ploch (sesuvná území) anebo přestaly plnit svou funkci (lomy, pískovny, hlíníky aj.).

Z hlediska hodnocení území charakteristikou potenciální eroze půdy proudící vodou jsou v současné době nejvíce modelovány oblasti se střední až silnou potenciální erozí půdy, nejspíše díky poloze na hranicích využitelnosti pro zemědělské účely a hodnocení těchto ploch z hlediska zemědělců na stejné úrovni s ostatní zemědělskou půdou, která je ovšem méně náchylná k procesům negativně působícím na funkčnost krajiny. Stejně tak je tomu u segmentů reliéfu s projevy sesouvání. Ve všech těchto oblastech by měl být při jejich zemědělském využití kladen důraz na protierozní a protisesuvná opatření, což se při projektování hospodářsko-technických úprav bohužel neděje.

Literatura:

1. BUČEK, A., UNGERMAN, J.: Souhrnné pozemkové úpravy na území výrobně organizační jednotky Měřín a zemědělské využití krajiny. Zprávy GgÚ ČSAV, 15, Brno, GgÚ ČSAV 1978, č. 6—7, s. 93—101.
2. CZUDEK, T.: Geomorfologické členění ČSR. Studia Geographica, 23, Brno, GgÚ ČSAV 1972, s. 3—140.
3. DEMEK, J.: Nauka o krajině. Praha, SPN 1981, 234 s.
4. GERLACH, T.: Współczesny rozwój stoków w dorzeczu górnoego Grajczarku (Beskid Wysoki). Prace geograficzne, 52, Warszawa, IG PAN 1966, s. 1—11.
5. HAVRLANT, M., BUZEK, L.: Ochrana a tvorba krajiny v geografickém prostředí. Ostrava, Ped. fak. 1976, 87 s.
6. HRÁDEK, M.: Antropogenní ovlivnění reliéfu Měřínské kotliny a přilehlých území souhrnnými pozemkovými úpravami a jejich možné důsledky na krajinu. Zprávy GgÚ ČSAV, 15, Brno, GgÚ ČSAV 1978, č. 6—7, s. 104—108.
7. LAFAROVÁ, M.: Vliv vývoje zemědělství na krajinu. Praha, VÚVA 1973, 220 s.
8. NĚMEČEK, V.: Geomorfologické poměry jz. okraje Českého středohoří a přilehlé části Dolnooharské tabule. Sb. PF v Ústí n. Lab., ř. zeměpisná, Praha, SPN 1976, s. 5—52.
9. STEHLÍK, O.: Geografická rajonizace eroze půdy v ČSR. Studia Geographica, 13, Brno, GgÚ ČSAV 1970, s. 3—40.
10. ZACHAR, D.: Erózia pôdy. Bratislava, SAV 1970, 517 s.
11. ZÁRUBA, Q., MENCL, V.: Sesuvy a zabezpečování svahů. Praha, Academia 1969, 221 s.
12. ZDRAŽIL, K.: Ekonomické hodnocení protierozní ochrany. Studijní informace, Půdoznalství a meliorace, Praha, ÚVTI MZVLH 1965, č. 8, s. 1—34.

Práce deponované v archívech a národních podnikách:

13. MACÁK, F. a kol.: Vysvětlivky k listu mapy 1 : 50 000 M-33-52-D Louny. Praha, Geofond 1967, rukopis 80 s.
 14. PAŠEK, F.: Rekultivace pozemků St. st. Libčeves. Zjednodušená projektová dokumentace. St. st. Libčeves 1980, 40 s., 2 mapy.
- Mapové podklady:
15. HOLÁSEK, O. a kol.: Geologická mapa kvartéru, list M-33-52-D Louny, 1 : 50 000. Praha, Geofond 1969.
 16. MACÁK, F. a kol.: Geologická mapa, list M-33-52-D Louny, 1 : 50 000, Praha, Geofond 1967.
 17. Typologická mapa. Lesní úsek Lukov list 1. 1 : 10 000. Lesní závod Litoměřice 1974.
 18. VLACH, V., BOHÁČ, T.: Základní půdní mapa, listy Most 01—67, 01—89, 1 : 10 000 ÚGK Liberec. Okresní zemědělská správa v Lounech 1962.

Summary

A CONTRIBUTION TO THE KNOWLEDGE OF PRESENT-DAY GEOMORPHIC PROCESSES IN THE UPPER PART OF THE DRAINAGE BASIN OF THE SUCHÝ POTOK (DRY CREEK) IN SOUTH-WEST PART OF THE ČESKÉ STŘEDOHOŘÍ (CENTRAL BOHEMIAN HIGHLANDS)

The author has been studying the land use in the upper part of the drainage basin of the Suchý potok in the south-west part of the Central Bohemian Highlands, especially with respect to the georelief and the geomorphic processes. He used two analytic maps: 1) a map of the land use; 2) a map of the potential water soil erosion and the geomorphic processes. On the basis of this he defined the georelief segments which figure in the third map: 3) a map of georelief segments. Each segment is characterized by:

- i) the use of the georelief (I—IV),
- ii) dominating geomorphic process (1—11),
- iii) the value of the potential soil erosion (A—C).

The most common are georelief segments with landslides, surface wash and rill erosion. The author elucidates the considerable influence of man's economical activity on these processes (orchard, pastures). In the end he proposes some arrangements to prevent landslides and water erosion (bands of green vegetation, belts of grass in the fields and orchards, ploughing parallel to isohypse lines).

(Autor je posluchačem katedry geografie přírodovědecké fakulty UJEP, Kotlářská 2, 611 37 Brno.)

Došlo do redakce v prosinci 1983.

1. V dolní části horního povodí Suchého potoka zcela převažují obhospodařované i opuštěné sady, které se využívají jako pastviny. Vrch Líška — vypreparovaný sopečný kužel v Ranském středohoří.
2. Jeden z obhospodařovaných sadů, v pozadí vrch Srbsko (Milešovské středohoří).

3. Vrch Libeš — balvanový pokryv na severním svahu — segment reliéfu příznivý pro plíživý pohyb sutí. Snímky J. Petrlík.